

SLOVENSKI NAROD

Uredništvo in upravnstvo: Ljubljana, Kmetijska ulica št. 6. Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26. Podružnice: MARIBOR: Slovenskega 26. — NOVO MESTO: Ljubljanska c. telefon št. 26. — CELJE: Celjskega 1. telefon št. 60; podružnica uprave: Kocanova ulica 2, telefon št. 100. — JESENICE: Ob kolodvoru 101. Pošta hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

UREDNISTVO IN UPRAVNISTVO
LJUBLJANA, Kmetijska ulica št. 6.
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR: Slovenskega 26. — NOVO MESTO: Ljubljanska c. telefon št. 26. — CELJE: Celjskega 1. telefon št. 60; podružnica uprave: Kocanova ulica 2, telefon št. 100. — JESENICE: Ob kolodvoru 101. Pošta hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Izenačenje svetovnih valut:

Konec zlatega bloka

Devalvaciji francoskega franka je sledila devalvacija švicarskega franka in nizozemskega goldinarja, verjetno pa bo sledila še devalvacija nemške marke, poljskega zlota in italijanske lire

Pariz, 28. septembra. r. Po večmesečnih tajnih pogajanjih med Parizom, Londonom in Washingtonom o izenačenju valut se je francoska vlada pod silo razmer preteklo soboto odločila za takojšnjo devalvacijo francoskega franka. Devalvacija bo znašala okrog 33 odstotkov. Danes se sestane francoski parlament, da sprejme tozadevni zakon. Ob enem je vlada parlamentu predložila celo vrsto drugih zakonov, ki so v zvezi s tem ukrepom in ki naj na novo uravnajo vse gospodarsko in finančno življenje. Uveden bo prisilen odkup zlata, ob enem pa bodo izdani zakonski ukrepi za regulacijo cen ter plač namenečev in delavcev, da zaradi povišanja cen, ki bo nujno sledilo devalvaciji, ne bodo prehitro prizadeti.

Sklep francoske vlade o devalvaciji francoskega franka bo imel, kakor kaže razvoj dogodkov, splošno devalvacijo zlatih valut. Zgledu Francije sta že sledili Švica in Nizozemska, verjetno pa je, da boša morali slediti tudi še Nemčija in Poljska. Kaj bo z italijansko liro, zaenkrat še ni znano. V Rimu so bili nad

ukrepom francoske vlade skrajno presenečeni. Vsekakor pa bo tudi Italija skušala prilagoditi vrednost lire valutam drugih držav zlatega bloka.

Po splošni sodbi strokovnjakov pomeni na ta način izvedeno izenačenje svetovne valute velik preokret v celokupnem gospodarskem življenju in konec valutne vojne, ki je izzvala največje ovire za mednarodno izmenjavo blaga. V gospodarskih in finančnih krogih pričakujejo kot prvo posledico tega važnega dogodka splošno poživljenje mednarodne trgovine in vsega svetovnega gospodarstva, ker se bodo sedaj vrnil v gospodarsko cirkulacijo milijarde zlata, ki so ga doslej skrivali in držali izven obtoka.

Od ukrepa francoske vlade bodo imele znaten dobiček vse one države, ki so dolžnice Francije. Med te spada med drugim tudi Jugoslavija, ki ima v Franciji milijardna posojila. Vsled devalvacije franka bo Jugoslavija prihranila okrog 2 milijardi dinarjev. Isto velja glede dolgov v Švici, s čimer prihrani Jugoslavija pol milijarde dinarjev.

Pred razpravo v poslanski zbornici Komunisti se drže po strani, kljub temu pa je vlada sigurna večine

Pariz, 28. septembra. r. Finančni odbor poslanske zbornice se je sestel včeraj popoldne, da prouči zakonske predloge, ki jih je predložila vlada v zvezi z devalvacijo franka. Finančni odbor je po dolgotrajni razpravi pomnožil 20 proti 12 glasovom odobril vladne zakonske predloge. Komunisti so se vzdržali glasovanja, trdi pa se, da bodo po potrebi v poslanski zbornici podpirali vlado. Komunistom namreč devalvacija ne gre v račun in je bilo geslo proti devalvaciji eno njihovih glavnih volilnih parol. Z veliko napetostjo pričakuje vsa javnost današnjo razpravo v poslanski

zbornici. Razprava bo vsekakor zelo živahna, ker se pojavlja na strani opozicije močan odpor proti vladi. Opozicija skuša izkoristiti položaj v svoj prid in se pripravljajo na generalno ofenzivo proti Blumovemu režimu ljudske fronte. Dosedaj se je prijavilo za generalno debato že 16 govornikov. Debata bo trajala vsekakor dva dni. Vlada želi spraviti vse zakonske predloge dimprej pod streho, da bi se moglo zopet prirediti redno poslovanje na borzah, ki ostanejo zaprte vse tako dolgo, dokler ne bodo sprejeti vsi zakoni v zvezi z devalvacijo.

Povišanje cen zabranjeno! Vsako neupravičeno povišanje cen bo najstrožje kaznovano

Pariz, 28. septembra. r. V vojnem ministertvu se je sredi včerajšnjega popoldneja, ko se ga udeležili vojni ministri Daladier, notranji minister Salengro, več vodilnih generalov, policijski direktorji in organi finančne kontrole, na tem posvetovanju so razpravljali o vseh ukrepih za zaščito reda in miru ter za preprečitev spekulacij. Prefekti so dobili strogo nalog, naj natančno nad

zirajo gibanje cen. Vsako neupravičeno povišanje naj se najstrožje kaznuje in krivi tako zapro. Predsednik vlade Blum je izjavil novinarjem, da zaradi devalvacije ni pričakovati povišanja cen, ker se bodo zmanjšali produktivni stroški zaradi znižanja davkov, povečane prometa in podobnih posledic, za katerimi streme ukrepi vlade.

Švicarski frank devalviran za 30 odstotkov Cene življenjskim potrebščinam se zaradi tega ne smejo povišati

Bern, 28. septembra. AA. Zvezni svet se je sestel včeraj popoldne ob 17. uri. Sklepal je o merah, ki jih je treba izvesti zaradi devalvacije franka. Ravnateljstvo švicarske Narodne banke je imelo v noči zelo dolgo sejo.

Danes sta bila objavljena dva dekreta zveznega sveta. Prvi dekret pravi, da je bilo švicarski Narodni banki odredeno, da naj določi novo vrednost švicarskega franka, in sicer se naj določi vsebina zlatega franka med 190 in 215 miligramov čistega zlata. To pomeni, da se švicarski frank devalvirajo za 30%. Ministrstvo narodnega gospodarstva pa poroča, da je v smislu drugega dekreta storilo vse, kar je bilo potrebno, da se

od 28. septembra strogo izvajati odredbe, ki so v skladu z novo valutno politiko. Prepovedano je povišanje cen kateregakoli blaga in v hotelih, povišanje cen za plin in električni tok, povišanje stanarine in slično. Zvišanje cen bi bilo dovoljeno šele tedaj, če bi to za vsak primer upravičenost zvišanja cen mogla ugotoviti zvezna vlada in njeni pristojni organi.

Zveza švicarskih delavskih sindikatov je imela sredi seje in sprejela soglasen sklep, v katerem pravi, da so odredbe glede franka bile neizogibne in da sedaj te odredbe pomenijo izhodnice za novo gospodarsko politiko v Švici.

Tudi Rusija bo prilagodila svojo valuto novim razmeram

Pariz, 28. septembra. r. Po poročilih iz Moskve je tudi sovjetska vlada sklenila izvesti devalvacijo rublja in sicer na približno isti osnovi, kakor je sedaj francoski frank. V pariških finančnih krogih smatrajo, da je sovjetska banka baš zaradi tega zadnje dni vrgla na trg toliko bankovcev, da bi s tem pripravila primerno izhodnico za stabilizacijo rublja. Zveza bo valuto kolikor mogoče prilagodila svetovnim valutam, da bi

mogla na ta način še nadalje uspešno konkurirati na svetovnih tržnicah.

Amerika za zopetno uvedbo svobodnega prometa zlata

Washington, 28. septembra. r. Finančni minister Morgenthau je imel včeraj dolgo konferenco s predsednikom Rooseveltom. Razpravljala sta o posledicah, ki jih bo imela devalvacija franka in ostalih valut zlatega bloka na razvoj svetovnega gospo-

darstva. V političnih in finančnih krogih so razširjene vesti, da Amerikava Amerika po izvedbi valutnega sporazuma med Ameriko, Francijo in Anglijo predlagati zopet uvedbo svobodnega prometa zlata med vsemi državami, ki se pridružijo temu sporazumu.

Rumunija ni prizadeta

Bukarešta, 28. septembra. AA. Po konfrenzi z ministrskim predsednikom je finančni minister Măncuș izjavil, da francosko-anglo-ameriški valutni sporazum ne bo vplival na rumunsko valuto, ki se je že tako srečno prilagodila potrebam notranje in zunanje trgovine, da je noben mednarodni sporazum ne bo mogel menjati. Predvidevamo, da se bo naša zunanja trgovina še razširila in verujemo v možnost sklenitve gospodarskega miru, ki je bil najavljen v tem sporazumu med tremi velicilami.

Turška lira ostane nespremenjena

Ankara, 28. septembra. AA. Predsedstvo ministrskega sveta je izdalo tale komunikacije: 1. Vlada je sklenila, da v svesi z notrimi spremembami tečajev tujih deviz ne bo razvednila turške lire. 2. Vlada je pripravljena, da nastane sedanja vrednost turškega denarja gospodarskim in finančnim potrebam čedele. 3. Zlati tečaj turške lire, ki je v stalnem stiku z devizami sate veljave, ostane ohranjen. 4. Na tej osnovi bo turška narodna banka izraževala in periodično objavljala tečaj turške lire do raznih deviz.

Izjava ameriškega finančnega ministra

Washington, 28. septembra. r. Zakladni tajnik Morgenthau, ki je pri pogajanjih z ameriško-anglo-francoski valutni sporazum imel važno vlogo, je ob priliki objave tega sporazuma izrazil svoje zadovoljstvo in je obenem poudaril, da smatra dogovorjeno mejo za devalvacijo francoskega franka kot zadovoljivo. Akcija Združenih držav, Anglije in Francije ima namreč doseči valutno in tudi trgovinsko pomirjenje sveta. Po njegovem mnenju predstavlja novi sporazum preokret v svetovni politiki mira.

Nova vlada na švedskem

Stockholm, 28. septembra. AA. Hava: Sestavljena je nova koalicijska vlada med socialisti, demokrati in agrarci. Predsednik vlade je Nansen, zunanji minister je Sandler. Agrarci imajo pravosodno, obrambno, kmetijsko in socialno ministertvo.

Finska vlada odstopila

Helsinki, 28. septembra. AA. Finska vlada je odstopila. Ni še znano ali je predsednik republikke že komu dal mandat za sestavo nove vlade.

Titulescu na poti okrevanja

Saint Moritz, 28. septembra. AA. Zdravstveno stanje hirskega rumunskega zunanje ministra Titulescu se naglo popravlja. Zaradi tega so zdravniki sklenili, da ne bodo izdajali več nikakih biltenov.

Ponarejene lire v našem Primorju

Triest, 28. septembra. r. Po Julijaki Krajini, Solaku in v Primorju so se pojavile zadnje dni velike količine ponarejenih italijanskih lir, zlasti po 10, 5 in 2 liri. Valzifikati so zelo dobri in jih je težko spoznati. Naši ljudje, ki imajo zveze z Italijo in sprejemajo v plačilo lire, se opozarjajo na falsifikate, da ne bodo trpeli škode.

Velik požar v Ameriki

New York, 28. septembra. AA. V državi Oregon je požar uničil celo mesto Sandus s 1500 prebivalci. Pet oseb je izgorelo, mnogo je ranjenih. Požar se širi na vse strani in je že sedaj uničil več sto hektarjev.

Občinske volitve v moravski banovini Prve uradne poročila o rezultatih

Beograd, 28. septembra. AA. O včerajšnjih občinskih volitvah v moravski banovini je bilo ob 10 sveder izdano naslednje uradno poročilo:

Pri današnjih volitvah v moravski banovini je dobila JRZ 80 odstotkov vseh občin v tej banovini. Zmaga je nepričakovano velika. Skupina Ace Stanojevića je bila pri teh volitvah popolnoma izbrisana. Zdruga opozicija je doživela izjemo v nekaterih podeželskih občinah popoln poraz. Borbači so z veliko muko osvojili par podeželskih občin. JNS je uspela dobiti 2 odstotka vseh občin. Volitve so potekle v popolnem redu in miru. V občini Poljane v trsteniškem srezu je predsednik občine, kandidat združene opozicije zapel voliče in pobegnil z vsemi volilnimi spisi, tako da so volitve v tej občini niso moge izvršiti.

rih podeželskih občin popoln poraz. Borbači so z veliko muko osvojili par podeželskih občin. JNS je uspela dobiti 2 odstotka vseh občin. Volitve so potekle v popolnem redu in miru. V občini Poljane v trsteniškem srezu je predsednik občine, kandidat združene opozicije zapel voliče in pobegnil z vsemi volilnimi spisi, tako da so volitve v tej občini niso moge izvršiti.

Svečana otvoritev balkanskih iger Otvoritvi je prisostvoval tudi predsednik grške vlade in mnogo drugih odličnikov

Ateena, 28. septembra. AA. Ateenska agencija poroča: Včeraj popoldne so se v atenskem stadionu začele balkanske igre. Otvoritvi je prisostvoval tudi predsednik vlade Metaxas, ki ga je velika množica poudarila z navdušenjem. Ko je predsednik vlade prišel v stadion, so začele manifestacije njemu v čast in so trajale vse dotlej, dokler ni prišel na svoje mesto na častni tribunli. Nato je prišel v stadion stari maratonski smagovalec Louis, ki so mu množice priredile lepe manifestacije. Nato je bil mimobod balkanskih lahkoatletov in vsi so bili najtopleje pozdravljeni. Tako so se balkanske igre začele v atmosferi največje priprave.

Po otvoritvenih slovesnostih se je pričelo tekmovanje. Prva točka so bili predteki na 110 m z zaprkami.

V prvem predteku je nastopil tudi naš dr. Buratović, ki je z lahkoto zmagal v času 16.1 pred Grkom Skijadesom in Bolgarom Dojevcom. V drugi skupini, kjer je tekmoval tudi Jugosloven Ehrlich, je nadmočno zmagal Grk Mantikas v 15.7. 2. Turak Paik, 3. Rumun in Ehrlich, ki se je plasiral v finale, moral je pa odstopiti zaradi poškodbe.

Iz predtekov na 100 m sta se plasirala oba naša nastopnika Kovatič in Bauer v finale. V 1. skupini je zmagal Grk Frangidis v 11.3 pred Kovatičem in Rumunom Liscom. V drugi skupini pa je tik pred njim Grk Sakelariu potisnil Bauera na drugo mesto. Čas obeh 11.3.

Skok v višino: 1. Pantazis (Grčija) 18.5, 2. Purkis (Turčija) 18.0, 3. Mor (Jugoslavija), 4. dr. Buratović (Jugoslavija), 5. Panajotov (Bolgarija) vsi 17.5.

Tek 800 m: Za Jugoslavijo je nastopil edino Goršk, ker je Gabrščak ostal doma. Og starta do cilja se je vodila ogrožena borba med Gorškom in Grcom Geogakopulosom. Zmagal je v finišu Grk v času 1:59.8, 2. Goršek 2:01, 3. Lapusan (Rumunija), 4. Grk.

Finale 110 m s prečkami: 1. Mantikas 15.5, 2. dr. Buratović, 3. Skijades, 4. Bekov (Bolgarija).

100 m finale: 1. Frangidis (Grčija) 11, 2. Sakelariu (Grčija) 11.1, 3. Lile (Rumunija) 11.2, 4. Bauer (Jugoslavija) 11.3, 5. Kovatič (Jugoslavija) 11.3.

Met krogle je prinesel edino zmago Jugoslaviji. Zaradi slabega vremena, vse čas je pihal močan veter, so vsi tekmovalci morali slabo in niso dosegli svojih najboljših rezultatov. 1. Kovatič (J) 44.18, 2. Stefanakis (G) 43.90, 3. Ilfan (Turčija) 43.76, 4. Rumunija, 5. Turčija. Drugi naš zastopnik Vučković ni bil pri prvem pokušaju poškodovan roko in je moral odstopiti.

Tek 10.000 m: Zmagal je favoriti Kiriaakis (G) v času novega balkanskega rekorda 33:58.8, 2. Christos (R), 3. Grčija. Bručan je zasledil šele 5. mesto.

Zadnja točka, atletika 4 krat 400 m je morala zaradi mraza odpasti in je bila preložena na drugi dan tekmovalja.

Alcazar osvobojen

Snoči so uporniki čete vkorakale v Toledo in osvobodile v Alcazarju oblegane kadete

La Corugna, 28. septembra. AA. Tuhajinja radijska postaja poroča: Generalni štab 8. divizije je objavil, da je bilo mesto Toledo zavzeto in da so kadeti v Alcazarju osvobodeni. Sovražnik je imel 300 mrtvih in zaplenil smo mu mnogo vojnega materiala.

Sevilja, 28. septembra. AA. General Queipo de Llano je imel snoči po radu kratki govor, v katerem je potrdil, da so nacionalisti zavzeli Toledo in Alcazar. Ob 20. uri so vse radijske postaje, ki so v rokah nacionalističnih čet, prekinile svojo oddajo in sporočile to vest z vzklikom: Živela Španija!

Toledo, 28. septembra. AA. Hava: Nacionalistične predbojnice so včeraj popoldne prišle v Toledo okoli vrata Visakra in Camborn. Kmaku nato so predbojnice vkorakale v gradbene mesta. Kadeti, ki so se bili v ruševinah Alcazarja, so se prebili skozi vladne zadnje oddelke in prišli v stik z nacionalističnimi oddelki. Vladno topništvo je med tem neoprestano bombardiralo Alcazar in najbližje okolice. Borba še traja.

Vladne ladje pred Bilbaom

Gibraltar, 28. septembra. AA. Reuter: Vojne ladje španske vlade, ki so pred nekaj dnevi odšle iz Malage, so prišle pred Bilbao. Ladje so odplule skoki Gibraltar okoli polnoči med 24. in 25. septembrom. Včeraj popoldne so uporniške ladje četrtič bombardirale La Tonara, toda vladno topništvo je energično odgovarjalo.

Vsi državni uradniki razrešeni

Madrid, 28. septembra. r. Predsednik republike Azana je podpisal dekret, s katerim so razrešeni vsi državni namestniki razen pripadnikov vojske. Ta odlok je bil izdan v nameni, da se državna uprava očisti vseh nezanesljivih elementov. Vsi oni uradniki, za katere se bo ugotovilo, da so zvezi madridski vladi, bodo v par dneh zopet na novo nastavljeni.

Nemčija pošilja nove ladje v španske vode

Berlin, 28. septembra. AA. Vrhovno poveljstvo nemške vojne mornarice je sklenilo zamenjati dosedanje ladje v španskih vodah z novimi enotami. Prvega oktobra odidejo v španske vode oklopilci »Deutschland« in »Admiral Scheer«, križarka »Köln« in druge lovnevoje ladjice.

Boj za medvedovo kožo

London, 28. septembra. AA. (Reuter) Ose bodo nacionalisti v španski državljanjski vojni zmagali, potem pride po vsej priliki med desničarskimi monarhisti in konservativci do spora glede oblasti. Vojska s svojo strani pa bo skušala med obema taborem vpostaviti ravnotežje. O tega preprečanja prihajajo poročevalci tujih listov v krajih, ki so jih zavzeli uporniki.

50 nemških in italijanskih letal za upornike

London, 28. septembra. AA. »Manchester Guardian« ugotavlja, da so zadnje čase španski uporniki v letalstvu znatno močnejši kakor vladne čete. List pripisuje to italijanski in nemški pomoči ter trdi, da se z uporniki bori okoli 50 nemških in italijanskih vojni letal.

Ostavka španskega konzula v Zagrebu

Zagreb, 28. septembra. r. Glede na izpovedanje, ki so nastale v Španiji, je španski častni konzul dr. A. Curvaj podal ostavko. Španski poslanik v Beogradu je vzel ostavko na smjelo.

22 vladnih letal sestresjenih

St. Jean de Luz, 28. septembra. r. Po poročilu uporniškega poveljstva v Burgozu so uporniki v zadnjih petih dneh sestresili 22 vladnih letal, sami pa izgubili le 2 svoje letala.

Pomanjkanje vode v Madridu

Madrid, 28. septembra. AA. Občinska uprava v Madridu je izdala odredbo, po kateri bi vsi oni, kateri bi porabili po 6% preko povprečne porabe vode, stano kaznovani.

Borzna poročila.

Notacije na burziskih borzi

Beograd, 28. septembra. AA. (Ob 9. uri): Ker je švicarska zvezna vlada sklenila izvesti devalvacijo franka na približno 30 odstotkov, zato da bi se ni bilo umotnje na borzi v Caribu. Devalvacija bo izvedena na temelju da ima en švicarski frank od 190 do 215 miligramov zlata. Temuena je predvideno, da bo po uvedbi na borzi v Caribu objavljeno ob št. 20 na temelju avst. zakonov.

Sarkofagi pod piramidami za rimskim zidom

Ljubljana, 28. septembra.

Nobena skrivnost ni, kar nastaja pred našimi očmi za rimskim zidom, vendar za deva ni tako enostavna. Meščani hodijo skrbno nadzirati delo, pa vendar ne vedo, kaj se nam še obeta za rimskim zidom.

Ko so izkopali sarkofage na Groharjevi cesti, so jih odpeljali za rimski zid, kjer zdaj čakajo kot kup brezposelnega kamna, da jih delavci položijo na svoje mesto, kakor je določil arhitekt. Plošča z napisom, pokrov drugega sarkofaga, stoji pokonci. Od časa do časa se vtihotapijo radovedni ljudje za zid, kamor bi morda zdaj se ne smeli, zato prihajajo boječe in se plašno ozirajo, da bi jih kdo ne zalotil na prepovedanih potih. Nedavno sta se ustavili pred sarkofagi dve preprosti ženi, ki sta prinesli možema kosilo. Pozvedovali sta, če je napis na plošči nemški. Da ni? Zakaj pa ni nemški namestu latinskega? — Tedaj se niso govorili nemško. — Da niso? Tega pa ne razumem. Ali je bil pokopan grof? Saj je grofovska krona na kamnu? — Tedaj se ni bilo grofov. — Kriz božji, da jih ni bilo, kdo pa je bil? — Sužnji in gospodje so bili tedaj, gospodje so pa imeli še drugačno ime. — To je čudno, da ni bilo grofov! Kje pa so kosti tistih, ki so bili v teh strugah? — Vse je strohnelo in se spremenilo v črno zemljo. — Glejte, kakor pravi sv. pismo: Prah si bil in prah boš! Kajne, človek je iz zemlje, iz ilovice?

Tako sta modrovali ženi in se čudili. No, meščani so mnogo bolj flegmatični in jih ne more nobeni problemi od pogledu na rimske sarkofage. Pač pa jih silno zanimajo, kaj delajo delavci nad velikim, novim kamnitim obokom v Murnikovi ulici. Babilonski stolp? Ženi sta vpraševali, ali

je bil zid okrog Ljubljane zaradi Turkov in jima ni šlo v glavo, da tedaj, ko je bil zid sezidan, še niso strašili Turki pri nas. Delavci pa delajo, ne da bi se vpraševali, kaj je kdaj bilo in kaj bo. V Murnikovi ulici je bil doslej rimski zid prekinjen z ožjim prehodom, zdaj so ta prehod obokali, nad obokom pa grade iz travne ruše visoko piramido. Arhitektu se sproti porajajo originalne ideje; skoraj vsak dan prihaja za zid in pred njegovimi očmi vstajajo slike bodočih ureditev. V naravi proučuje, kako bi razni detajli učinkovali, zato ne dela načrtov le na papirju. Tako nastaja za rimskim zidom posebna, zanimiva arhitektonska ustvaritev in meščani nestrpno pričakujejo iz dneva v dan novih del.

Zelo so tudi radovedni, kakšna bo »kapelica« o. p. grobnica, ki jo grade za rimske sarkofage. Le po ovinkih so zvedeli, da bodo zidari pozidali temelje prastarih zidov za glavnim rimskim zidom. Ta zidova so odkrili pri odkopavanju nasipa za zidom. Ležita pravokotno na glavni zid, približno 3 m vsak k sebi. Nad njima se bo bočil poln kamniti obok, kakršnega vidimo v Murnikovi ulici. Glavni zid bo tam najbrž prebit, da bomo skozi odprtino tudi z Mirja lahko gledali sarkofage pod obokom. Obok bo streha sarkofazov, da kamen ne bo razpadel zaradi vremenskih vplivov. Najbrž se bo tudi nad tem obokom dvigala visoka piramida kakor v Murnikovi ulici. Tako bomo imeli majhno iluzijo egiptovskih grobov.

Zaposlenih je le okrog 10 delavcev, zato delo ne more hitreje napredovati. Vprašanje kredita je, če bodo še letos nadaljevali delo za zidom med Murnikovo in Snežniško ulico. Na tej strani bomo pa imeli za zidom spomladaj že lep park.

Rut Vavpotičeva na turneji po Jugoslaviji V Parizu je zdaj članica skupine plesalke Vronske

Ljubljana, 28. septembra. Plesalka gđ. Rut Vavpotičeva, hčerka umetnika slikarja prof. Vavpotiča, je letos že dvajseto leto v tujini, kjer z uspehom sodeluje v svetovno znanih in priznanih plesnih skupinah. Francija ji je postala druga domovina, Pariz je tako vzljubila, da se ni mogla tudi tedaj odločiti, da bi se vrnila domov in se doma udejstvovala v svoji umetnosti. Kdor pozna Pariz in umetniško ozračje tega velenega mesta, jo bo razumel in ji ne bo zameril. Sicer se je pa gđ. Rut odločila, da bo priredila v tekoči sezoni po Jugoslaviji veliko plesno turnejo. Po 11 letih bomo spet občudovali njeno plesno umetnost, v kateri se je v tujini kot članica baleta slavne Nižinske in Rubinsteinove spopolnila do dovršenosti.

Več let je bila Rut Vavpotičeva članica baleta Ruske opere, ki sta jo vodila Saljapin in Nižinska. Ta opera je vpriporjala samo ruske opere in je gostovala skoraj po vsem svetu. Pred dvema letoma je Saljapin likvidiral to podjetje, ki je bilo

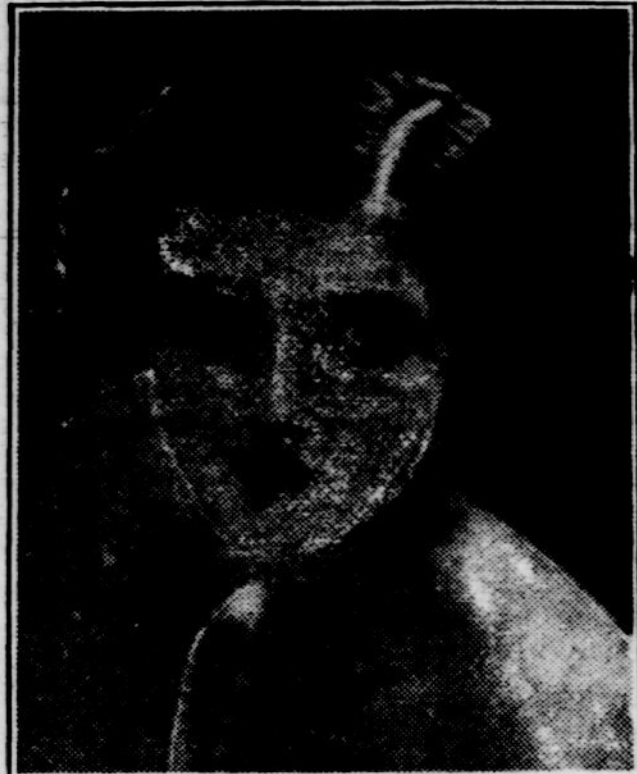
v Parizu gost v vseh večjih gledališčih. Pred zaključkom je Saljapin odšel na svojo zadnjo veliko turnejo v Italijo. Tedaj je povabil seboj tudi Rut Vavpotičevo. Plesalka je z znanim plesalcem Vojdizkovskem v veliki operi v Neaplju. Kritika tedaj ni skoparila s hvalo, ki jo je bila deležna Rut Vavpotičeva in njen partner.

V istem času kakor Ruska opera se je razšla tudi plesna skupina Rubinsteinove, v kateri je bila tudi Rut med prvimi plesalkami. Del plesalk Rubinsteinove je vstopil v novo plesno skupino, ki nastopa pod imenom »Ruski balet iz Monte Carla«, ker je sedež te skupine v Monte Carlu, in katerega je organiziral plesalec svetovnega slovesa Fokin. Drugi del plesalk se je priključil ruski plesalski Vronski. K tej se je pridružila tudi Rut Vavpotičeva.

Lani se je Rut udeležila velike turnee po Južni Franciji. Nastopila je v skupini in samostojno, nato v Turinu, Palermu, Tunisu, Alžiru in se vrnila preko Maršaja nazaj v Pariz. Vronska je priredila še drugo turnejo po vseh večjih mestih Južne

Francije, nakar je odšla sama v Ameriko. Medtem je Rut sodelovala v veliki reviji v novem pariškem varietetu »ABC«. Ko se je Vronska vrnila v Pariz, se ji je Rut zopet priključila in s'a z njo na gostovanje v kopališče Vichy. Vmes se ji je nudila prilika za sodelovanje v velikem filmu »Taras Bulba«, ki ga bomo videli te dni tudi v Ljubljani. Na reklamnih slikah tega filma, ki so že izstavljene, lahko najdemo tudi našo Rut.

Na svoji turneji po vseh večjih mestih Jugoslavije bo Rut nastopila v ciklu plesov pod imenom »Mitosa«, »Življenje« in »Delo«. Za njen uspeh ob tej priliki jamčijo njene dosedanje uspehi v tujini pred najbolj kritično in največ zahtevajočo publiko. Letos Rut Vavpotičeva žal ni mogla priti na počitnice v Ljubljano, kajti v Franciji so se razmere, kakor piše domov papanu v francoščini, mami in braču pa v slovenščini, precej spremenile. Vsak tujec mora namreč imeti »delovno izkaznico«, katero izgubi, če odide za dlje časa iz Francije ali če je dlje časa brez službe. Na njegovo mesto pride avtomatično drugi, ki čaka kdo ve že kako dolgo na delo. Na novo si pridobiti to izkaznico, je pa zdaj v Franciji zelo težko.

Zanimiva so tudi njena poročila o razmerah v Franciji pod Blumom. Pariz ob vsaki priliki javno z velikimi zborovanji in demonstracijami kaže svoje simpatije za špansko vlado in tisti del španskega prebivalstva, ki se v brezdomni vojni boji proti belim in črnim fašistom. Zasluge je večji, človeka draginja je od dne do dne večja. O Jugoslaviji vedo v Parizu bolj malo. Še največjo propagando za našo državo so naredile pred meseci naše »čespije«. Po vsem Parizu so jih prodajali v zabojih, na katerih so Parizani čitali, da je to sadje iz Jugoslavije. Francozi sami so pripravili »jugoslovanske čespije«, češ, da je to izredno dobro, hranljivo in zdravo sadje. Tako so naše bosanske čespije pripomogle, da je marsikateri Francoz, ki doslej še ni slišal o nas, zvedel, da eksistira neka država, ki se imenuje Jugoslavija in ki ima izborna sadja, imenovana čespije. Čespiji namreč v Franciji ne poznajo, ker tam uspevajo le slive.

Naša plesna umetnost ljubša publika bo gotovo sprejela z veseljem novico o plesni turneji Rut Vavpotičeve, ki je tako dolgo vztrajala v tujini tudi v času in v razmerah, v kakršnih bi marsikdo vrgel ruško v koruzo. O podrobnostih njene velike turnee po Jugoslaviji bomo pa o priliki še poročali.

Kralj Hollywooda umrl

Umrl je Irwing Thalberg, znan pod imenom »nekronani kralj Hollywooda«. Vest o njegovi nenadni smrti je pretresla vsi filmski svet. Da ni bilo Thalberga, bi morda nikoli ne poznali v filmu Grete Garbo, Norme Shearer, Joan Crawfordove, Joan Harlowove in drugih, vsaj v ameriškem filmu ne. Irwing Thalberg jih je odkril in napravil iz njih slavne filmske igralkice, občudovane zdaj po vsem svetu. Svojo karijero je začel pri filmskem »partnerju« staršem Laemmleju. Bil je njegov daljni sorodnik in dobil je pri njem službo osebnega tajnika s tedensko plačo 25 dolarjev. Kmalu je pa postal generalni manager in čez štiri leta je že delal za Laemmlejev »Universal-film«, od koder je prišel kot glavni umetniški ravnatelj k največji filmski družbi »Metro Goldwyn Mayer«. Umrl je, star komaj 39 let.

Z Irwingom Thalbergom izgubi ameriški film enega svojih najznamenitejših mož, je

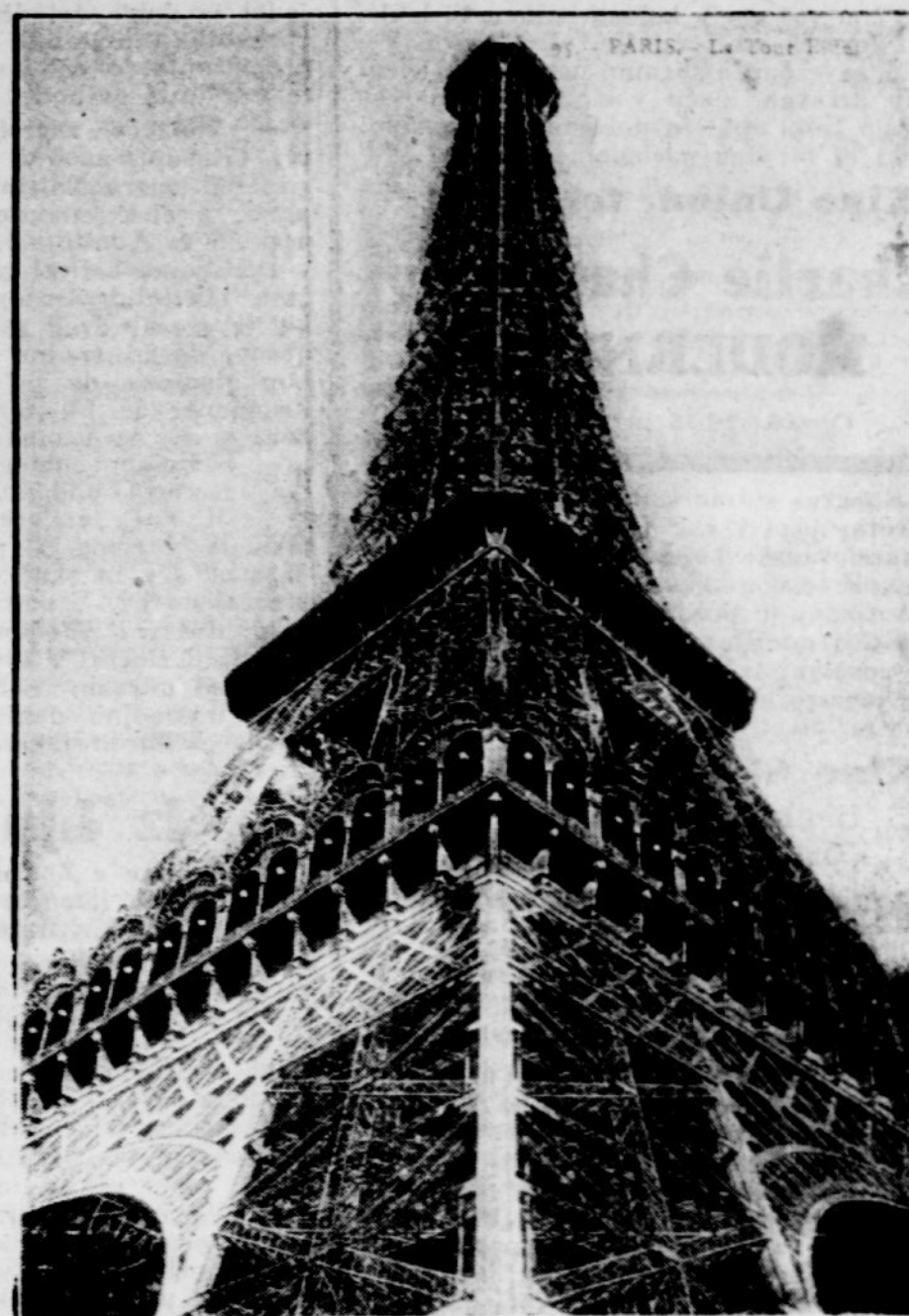
izjavil Laemmle. Govoriti o genijalnosti pri njem ni pretirano in utemeljena je tudi trditve, da utegne njegova smrt kompromitirati umetniško bodočnost Hollywooda. Thalberg je bil mož Norme Shearer in njun zakon je bil naravno vzoren. Ko je Norma Shearer prvič srečala moža, ki naj bi bil postal njen zakonski mož, je bila še zelo mlada in nihče se še ni zanimal za njo. Irwing je bil pa takrat zaročen s hčerko najbogatejše židovske rodbine v Ameriki. S svojo preprosto in energijo

se je Norma Shearer takoj zaljubila mlademu filmskemu producentu. Takrat še ni bila niti slavna, niti lepa. Bila je nekoliko krivogleda, imela je izredno močne noge in še druge nedostatkine. Toda mlada Kanađanka se je odlikovala z jekleno voljo in ta ji je pomagala, da je postala lepa, slavna in ljubljena. Irwing Thalberg je stokal v nji te vrline in takoj se je zaljubil v njo. Zivela sta srečno, dokler zavrtna bolezen ni iztrgala Normi iz naročja ljubljenega moža.

Snežni metež sredi poletja

bode občudovali prihodnje leto posetniki svetovne razstave v Parizu

Pariz bo prihodnje leto v pravem pomenu besede mesto luči. To velja sicer za francosko prestolico že od nekdaj v nasprotju z Londonom, kjer je vse življenje osredotočeno med Oxfordom in Piccadilly Circus, in z Berlinom, kjer se nočno življenje osredotoča okrog Kurfürstendama. V Parizu je pa več takih središč. Toda prihodnje leto ne bodo žarela v tisočerihih lučkah samo ta središča, temveč vse ogromno mesto. Place de Concorde ne bo žarel v svitu reflektorjev samo ob nedeljah, kakor zdaj, temveč vsako noč. Obelisk bo nova bela dekoracija Pariza. To ne bo posebnost velika novost, kajti prvič je začel že leta 1865 v proslavo Napoleona III., prihodnje leto bo pa krasno razsvetljen v proslavo človeškega genija in dela. Ni golo naključje, da bo človeškemu delu posvečena razstava otvorjena 1. maja. Prihodnje leto bo torej delavski praznik izjemoma oficijelni praznik Pariza.

Tudi Eifflov stolp zažari v morju novih luči. Kar je ostalo od svetovne razstave leta 1889, se bo s pridom porabilo tudi za razstavo prihodnje leto. Tudi zdaj je Eifflov stolp vsako noč razsvetljen, toda tu je samo z velikimi črkami povedano, koliko je ura, na svetlobnem toplomeru pa vidimo, koliko stopinj Celzija je, a minogrede je še omenjeno, da je Citroen izboren avtomobil. Prihodnje leto se pa izpremeni Eifflov stolp v orjaski bel steber brez reklam in njegov vrh bo podaljšan v nedogled s širokim žarkom modrega reflektorja. Poleg tega bo imel Eifflov stolp še častno stražo štirih modrih žarkov, ki bodo liki štirje modri stebri podpirali poletno pariško nebo.

Vse bo torej žarelo — Madeleine, Notre Dame, magistrat, Dom invalidov, Sacre Coeur, Arc de Triomphe, Louvre od zunaj in znotraj, vsi vodometi in vodopadi, razstava, paviljoni, skratka ves Pariz. Celo Seine, tiha in temna reka, ob kateri se poleti izprehajajo množice zaljubljenec, se izpremeni v morje plamenov, raket in luči. Na Seini bodo občudovali ljudje ogromne ognjemete, to bodo še izpopolnjeni na zadnjih svetovnih razstavah doseženi uspehi na polju umetne razsvetljave. Novost bo v tem, da bosta tu skupaj proslavljena svetloba in zvok, žarele bodo cele zračne svetlobne palače, vrtove, rožnate megle in kaskade, vmes se bodo pa razlegali najslajši akordi in najčarnejše melodije. Čarobne ognjemete bo spremljala skrita godba.

Druga svetlobna atrakcija bo stolp mednarodne palače v hladu, v kateri bo prikazana vsa zgodovina in napredek umetnega obhajevanja. Če je pariška svetovna razstava leta 1889 imela svoj Eifflov stolp, bo imela razstava prihodnje leto svoj stolp hladu in zime. Ker nam sprito ameriških nebotičnikov višina ne imponira več, je bilo treba poskrbeti za drugačno privlačnost. 46 metrov visoki stolp hladu bo namreč pokrit z večnim snegom, ki ga bodo

sproti izdelovali ogromni hladilniki. V belom snegu in v beli konstrukciji bo žarela močna svetloba povsem novih tonov, ki nastanejo s pomočjo redkih plinov, proizvajanih pri hladen mrazu. Sneg na razstavi od maja do oktobra, žareč v svitu močnih reflektorjev, pa ne bo edina atrakcija. Vsak večer bo namreč razstavi štiri vogle stolpa svetlo kakor pozimi in snežinke se bodo leskotaly v vseh mavrinih barvah, ker jih bodo obsevali močni barvasti reflektorji. To bo čaroben snežni metež sredi poletja.

Ko se bo človek nagledal teh pravljinskih prizorov, bo lahko stopil v palačo hladu, kjer po pokušan pred šestimi meseci naravnano grozilo, ki pa bo sveže, kakor da je pravkar prišlo iz vinograde. In v poletni vročini bo lahko ob svežem grozljju s snežinkami na rokavu razmišljal o čudovitih tehničnih napredkih sveta.

Iz Kranja

— Z nožem čez nos. V soboto zvečer okrog sedmih se je na Mestnem trgu zbrala gruča brezposelnih, ki so vprizorili precejšen kraval, nazadnje pa so se stekli. Pri tem je eden pognal nož in Maksa Krčo precej močno urazil čez nos, tako da je bil naenkrat ves krvav, napadalec je pa hitro pobegnil, pravtako so se razkropili vsi ostali, ko so zagledali orožnika. — Krča, ki je moral iskati zdravniško pomoč, je grozil, da bo napadalec zadavil. Vsi so pa bili pijani in so že oddalec smrdeli po spiritu. Izdajali so se za brezposelne rudarje. Čudno da taki mladi in močni fantje res ne bi našli dela, če bi hoteli delati.

Velikni imenik je v občinski pisarni razgrnjen in vsakomur na vpogled. Kdor se ni vpisan, naš reklamira.

TUDI VAŠ NOVI PLAŠČ — OD PAULINA —

KJER NAJDETE STALNO ZALOGO OD DEKLJSKIH DO NAJVEČJH DAMSKIH VELIKOSTI V RAZLIČNIH MODELJIH. KONFEKCIJA PAULIN, LJUBLJANA, KONGRESNI TRG 5.

EMILE GABORIAU ZAKONSKI IN NEZAKONSKI SIN ROMAN.

— Saj sem že poslal poni. Advokat je sedel k pisalni mizi in jel urejevati razmetana pisma po datumih. Zdelo se je, da se ne spominja več, da je vprašal starega prijatelja, kako sodi o tej stvari. Kazalo je, da ga ne veseli več nadaljevanje ta pogovor. Toda za očeta Tabareta s tem stvar še ni bila opravljena.

— Čim bolj mislim na vaš primer, dragi Noel, tem bolj me preseneča, — je znova povzel besedo. — Zares ne vem, kaj bi storil, niti kako bi se odločil, če bi bil na vašem mestu.

— Da, — je dejal advokat otožno. — to so stvari, nad katerimi ostrmi in odpove razum še izkušnejših ljudi, nego ste vi.

Stari policist je komaj zadržal nasmeh, ki mu je silil na usta.

— Priznam to skromno, — je dejal. — toda kaj ste storili vi? Vaša prva skrb je bila menda, da ste zahtevali od gospe Gerdyjeve povsnila.

Noel je zadržal, kar je ušlo Tabaretu, ki je bil ves zatopljen v misli, kako bi napeljal pogovor drugam.

— S tem sem začel, — je dejal.

— In kaj je vam rekel?

— Kaj bi mi mogla reči? Mar ni bila že vnaprej

skrušena?

— Kaj? Mar ni niti poskusila opravičiti se?

— Da, oklepala se je nemogočih izgovorov. Hotela mi je pojasniti to korespondenco, rekla mi je: — Eh, kaj vem, kaj mi je rekla. Same laži, neumnosti...

Advokat je slednjič uredil pisma, ne da bi bil opazil tatvino. Skrbno jih je zvezal in položil nazaj v skrivni predalček pisalne mize.

— Da, — je nadaljeval in jel hoditi po sobi, kakor da bi mogla hoja potolažiti njegovo jezo, — da, poskusila je speljati me na napačno sled. To bi bila rada dosegla zato, ker obožuje svojega sina in ker ji misel, da bi mi moral vrniti to, kar je ukradel, trga srce. In jaz, nevednež, tepec, šema, čeprav v prvem trenutku skoraj sploh nisem hotel govoriti z njo, sem pomislil: Odpusti ji in moram, ker me je vendar ljubila! Ljubila... Nikoli! Mirno bi lahko gledala, kako trpi najstrašnejše muke, ne da bi bila prelila le eno solzo, samo da se ni nienemu sinu ne skrivil noben las na glavi.

— Gotovo je obvestila o tem grofu, — je menil oče Tabaret, sledeč nenestano svojih misli.

— To ni izključeno. Toda njen korak bi bil v tem primeru nabrč odveč, kajti grof je že nad mesec dni odsoten iz Pariza in pričakujejo ga šele proti koncu tega tedna.

— Kako veste to?

— Hotel sem posetiti grofa, svojega očeta, govoriti z njim...

— Vi?